

Molnár Miklós

Dromedár úr margarétát vesz

Bábjáték Federico García Lorca tiszteletére*

SZEMÉLYEK

Költő • Színigazgató • Dromedár úr • Margaréta • Beteg • Anyuci

KÖLTŐ Hölgyek, urak, kofák, katonák, diákok, léhűtők, tekintetes csődület, figyelem! Te meg csukd be a szád, apóca!

Találtam egy ceruzát,
szaros volt a vége,
aki még egyet mer szólni,
az harap beléje.

Azt akarom, hogy olyan mély legyen a csönd, hogy még a szű percenését is meghalljuk. Halljuk meg, amint egy rosszlánynak éppen reped a sarka. És halljuk meg azt is, ahogy egy hangya szájából kiesik egy parányi morzsa, és iciri-picirit koppan a kövön... Halljuk meg azt is, ha egy szív erősebben dobog, vagy ha a hátsó sorokban valaki észrevétlenül megemelintí a fenekét, és elereszt egy néma szellentést, ami aztán felszivárogo a hátgerince mentén, kibuggyan az inggallérjából a tarkója alatt, és mert olyan mély a csönd, mindenki hallhatja – figyeljétek csak! –, amint egy parányit pukkan... Ugye kikapcsoltátok a maroktelefonjaitokat, és megnyitottátok fületeket-szíveteket? Halljátok és lássátok a Dromedár úrhoz feleségül menő Margaréta és a Margarétával összeházasodó Dromedár úr történetét! Máris megperdülnek a dobok. Sírhattok és nevetettek, nekem édes mindegy. Megyek, és bekapok néhány falatot, megeszem azt a kiflicsücsköt, amit a madarak hagytak meg, aztán kivasalom a társulat ruháit. *(Körülnéz, hogy figyelik-e.)* Még azt akarom mondani, hogy én tudom ám, hány hét a világ és mi fán terem a szerelem, meg hogy miért nő a fű, hogyha majd leszárad, és miért szárad le, hogyha újra nő, és azt is tudom, hová tűnik a fény, ha eloltjuk a lámpát, de...

SZÍNIGAZGATÓ Azonnal fogja be a pampuláját! A prológusnak ott van vége, ahol maga azt mondja: „Megyek, kivasalom a társulat ruháit.”

KÖLTŐ Igenis, igazgató úr.

SZÍNIGAZGATÓ Magának mint költőnek nincs joga felfedni a titkot, amiből mindnyájan élünk.

KÖLTŐ Igenis, igazgató úr.

SZÍNIGAZGATÓ Talán nem fizetem meg rendesen?

KÖLTŐ Dehogynem, igazgató úr; de tetszik tudni, én tudom, hogy Dromedár úr tulajdonképpen jó ember, és talán lehetne jobb is...

SZÍNIGAZGATÓ Hülye! Ha azonnal el nem hallgat, felmegyek, és cipóra verem azt a bamba képét. Hát ki maga, hogy véget akar vetni a gonoszság uralmának?

KÖLTŐ Már véget is vettem... de hallgatni fogok.

SZÍNIGAZGATÓ Nem addig van az, költőkém! Mondja ki, amit ki kell mondania, és amiről a közönség is tudja, hogy igaz.

* Federico García Lorca *Retablillo de Don Cristóbal* című műve nyomán, András László fordításának felhasználásával.

KÖLTŐ Nagyérdemű közönség! Mint költő meg kell mondanom önöknek, hogy Dromedár úr a velejéig gonosz...

SZÍNIGAZGATÓ És nem is lehet jó.

KÖLTŐ És nem is lehet jó.

SZÍNIGAZGATÓ Gyerünk csak, folytassa.

KÖLTŐ Már folytatom, igazgató úr. És soha nem is lehet jó.

SZÍNIGAZGATÓ Nagyon helyes. Mennyivel tartozom?

KÖLTŐ Két tallérral.

SZÍNIGAZGATÓ Fogja!

KÖLTŐ Nem, aranypénné nem kell. Az arany éget, mint a bűn. Az emberiségnek akkor volt az aranykora, amikor még nem ismerte az átkozott aranyat. Ezüstöt tessék nekem adni. Az ezüstpénz olyan, mintha a hold fénye csillogna rajta.

SZÍNIGAZGATÓ Ha-ha-ha! Így én járok jobban. Nagy számár maga, költőkém. No, kezdjük!

KÖLTŐ Hopp, elő a lapokkal! Elő veled, Margaréta, kezdődik a játék. Míg Dromedár úr szunyókál, leskelődik rád a halál...

(A közönséghez.)

Jó mulatást! *(Leveszi cilinderét, a kalap belsejét zöld fény önti el, a Költő felfordítja, víz csorog ki belőle. A Költő zavarodottan kihátrál.)* Bocsássanak meg...

(Megperdülnek a dobok.)

SZÍNIGAZGATÓ Dromedár!

DROMEDÁR ÚR HANGJA Mi az, mi kell?

SZÍNIGAZGATÓ Vánszorogjon elő, a közönség már füstölög és habzik türelmetlenségében, annyira várja.

DROMEDÁR ÚR HANGJA Jó, megyek már.

SZÍNIGAZGATÓ És Margaréta?

MARGARÉTA HANGJA Most fűzöm a cipőmet. *(Kintről énekel.)*

Pörgök, forgok, táncot járva,
hamvadok a tánc hevében.
Hamvadok a tánc hevében,
pörgök, forgok, táncot járva.

MARGARÉTA *(belép)*

Sej, szárnyas éjjeliedények
szállnak a háztetők felett.
Csillagokat számolgat most
mindenfelé a sok gyerek,
s vackukon forgolódnak
girhes, göthös vénemberek,
hanem én ott feküdnék
a diványon,
ahol Pálra vágyom,
a dunyhán,
ahol János hull rám,
a kanapén,
ahol Józsi az enyém,
a karosszékekben,
ahol Jenő hentereg vélem,
s azzal a földön,
kivel az időm szívesen töltöm,
s a falhoz nyomva
borulnék én Ágostonra,
s a nagy sezlonon,

ahová Pál, János, Józsi,
Jenő és Ágoston nyom.

Hajaj! Hajaj!
Férfjhez akarok menni, értik?
CICC! CICC! – cicceg a cicim,
PITTY! PITTY! – pittyeg a pintyóm:
tiéd lennék, édes rózsám,
minden csütörtökön.
(Meg előtte hétfőn, kedden és szerdán is.)

Férfjhez akarok menni,
egy legényhez máris,
egy katonához,
aki célba talál is,
lehet akár püspök,
vagy generális,
mennék én férjhez
akár egy nyomorékhoz,
csak megnyomjon, de nyomba',
és húsz keménykötésű
legényhez Kisunyomba.

Itt vagyok, la, szabadon szárnyaló szerelemmadár! Alig várom, hogy befogjanak. Elő a lépesvesztővel, uraim! Szoknyámon átsüt rejtett planéta-farom láza. Tömzsi jácint-mellem átbukik az ingen...

(Kimegy.)

(Horkolás hallatszik.)

SZÍNIGAZGATÓ Mi ez? Dromedár, maga máris horkol?
DROMEDÁR ÚR HANGJA Megyek már, igazgató úr, csak még pössentek egyet.

(Behallatszik a csobogás.)

SZÍNIGAZGATÓ Nagyon helyes. Nem szeretném, ha nyílt színen venné elő a füttyülőjét.
DROMEDÁR ÚR *(bejön)* Jó estét, uraim.
SZÍNIGAZGATÓ Rajta, Dromedár úr... Most maga jön. Vágja ki a rezet! Maga ugyebár orvos.
DROMEDÁR ÚR Dehogyan vagyok én orvos!
SZÍNIGAZGATÓ Már hogyan volna orvos. Tesz egy pontot a neve első két betűje után, és máris megvan az orvosi diplomája. „Dr. Omedár.” Gondolja meg, magának pénz kell a nősüléshez.
DROMEDÁR ÚR Ez igaz. Jó, akkor orvos vagyok.
SZÍNIGAZGATÓ Hát akkor? Szerezzen gyorsan pénzt.
DROMEDÁR ÚR Megyek, hozom a gyógyfüttyköst.
SZÍNIGAZGATÓ Remek! Látom, megértett.
BETEG *(bejön)* Jó reggelt!
DROMEDÁR ÚR Jó estét.
BETEG Jó reggelt!
DROMEDÁR ÚR Jó estét.
BETEG Jó napot!
DROMEDÁR ÚR Fekete jó estét.
BETEG *(félénken)* Akkor talán jó estét...
DROMEDÁR ÚR *(ráüvölt)* Ha azt mondom, jó estét, akkor jó estét.
BETEG Igenis, ahogy parancsolja.
DROMEDÁR ÚR Mije fáj, kérem?

BETEG

Nagyon fáj a nyakam széle,
ott, hol nő a hajam szála,
s nem is vettem volna észre,
ha nem mondja Nyakas Pál, a
legkisebbik húgom férje.

DROMEDÁR ÚR Készülhet a nyakazásra. (*Megragadja.*)

BETEG Jaj, jaj, jaj, jaj! Dromedár úr!

DROMEDÁR ÚR Gyerünk. Nyújtsa ki egy kicsit a nyakát, hogy műtétileg beavatkozhatassak az ádámcsutkájába.

BETEG Jaj, nem tudom mozgatni.

DROMEDÁR ÚR Azt mondtam, próbálja mozgatni az ádámcsutkáját.

BETEG Jaj, nem tudom!

DROMEDÁR ÚR Mondja utánam: „Ádám bátyám pávát látván, lábát rázván, száját tátván pávává vált.”

BETEG Ádám bátyám pávát látván...

DROMEDÁR ÚR Jó, most mondja el még egyszer, de közben feszítse szét saját kezével a nyakizomzatát.

BETEG Ááá... Khhhrrrr... Nem megy. Ha tudnám, már megtettem volna. (*Kihívóan.*) Jó reggelt, jó reggelt, jó reggelt, jó reggelt.

DROMEDÁR ÚR Na, várj csak! (*Kimegy.*)

BETEG Jaj, de fáj az ádámcsutkám! Jaj, az ádámcsutkám! Nekem ádámcsutkitiszem van.

DROMEDÁR ÚR (*Bejön a füttykössel.*) Már itt is vagyok.

BETEG Hát ez meg mi, doktor úr?

DROMEDÁR ÚR Ez a pálinkanyelető gép.

BETEG És mire való?

DROMEDÁR ÚR Arra, hogy a nyakát elöntse belül a hőség.

BETEG Ugye nem fog fájni, doktor úr?

DROMEDÁR ÚR Egyszer ütök, aztán sokszor. (*suttogva*) Én most megpüföllek, mintha agyon akarnálak csapni, te meg csak jajgass. A végén eleresztelek. (*jó hangosan*) Akad-e pénz a zsebedben?

BETEG

Félmillió abban, félmillió ebben,
meg van még a mellényzsebben
egy köteg, amit elrejtettem,
s nem tudja más, csak mi ketten:
akad még egy kis tekercem
egymillióval a fenekemben.

DROMEDÁR ÚR Meggyógyítottak, apuskám. Dagadjon csak a bukszám!

BETEG (*kihívóan*) Jó reggelt, jó reggelt, jó reggelt, jó reggelt, jó reggelt.

DROMEDÁR ÚR (*Ráhúz egyet a füttykössel.*) Jó estét. Most megvagy. Nyújtsd ki a nyakad.

BETEG Nem tudom, doktor úr.

DROMEDÁR ÚR (*Megint ráhúz egyet.*) Nyújtsd ki a nyakad.

BETEG Jaj, az ádámcsutkám!

DROMEDÁR ÚR Még jobban.

BETEG Jaj, az ádámcsutkám!

DROMEDÁR ÚR Még jobban! (*Ütés.*) Még jobban, még jobban, még jobban.

(*A Beteg méter hosszúra nyújtja a nyakát.*)

BETEG Jaj! (*A nyaka teljesen visszacsúszik. Még egyszer felemeli a fejét, mielőtt Dromedár egy utolsót húzna rá.*) Miért akar agyonütni, Dromedár úr?

DROMEDÁR ÚR Házasodni akarok, és pénzre van szükségem. A te pénzre.

BETEG Megálljon a menet! Mennyire van szüksége? Ha kap tőlem egymilliót, békén hagy?

DROMEDÁR ÚR Békén hagylak, ha adsz kétmilliót.

BETEG Tessék, itt a kétmillió. Isten áldja, legyen vele boldog! És majd morfondírozzon el rajta, hogy egy száz évvel ezelőtti holdas éj azonos-e egy tíz nappal ezelőtti holdas éjjel...

SZÍNIGAZGATÓ Volt pénz?

DROMEDÁR ÚR Volt.

SZÍNIGAZGATÓ Akkor meg kell házasodni.

DROMEDÁR ÚR Meg bizony.

SZÍNIGAZGATÓ Agyoncsapta?

DROMEDÁR ÚR Anélkül is ideadta a pénzét. Elengedtem, hadd éljen még. Nemsokára úgyis megeszi a fene.

SZÍNIGAZGATÓ Maga átírja a darabot? Agyon kellett volna ütnie a fütykössel! A Költővel direkt úgy íratam meg. Még egy ilyen „kormozás”, és lefújom az előadást! Megértette?

DROMEDÁR ÚR Tökéletesen.

SZÍNIGAZGATÓ Remélem is! Ott hagytuk abba, hogy házasodjon meg... Itt jön Margaréta anyja. Tessék, beszéljen vele.

ANYUCI

Margaréta anyukája vagyok,
a lányomnak férjet vizslatok,
mert már, mint két narancs, rezeg neki
elől a két dudor didi,
a popója oly gömbölyded,
hogy megőrül tőle kelmed,
hát még a kis pintyőkéje,
az lesz csak a férje kéje.
Margaréta most már nagylány,
őneki már férfi kéne,
nem egy, hanem három is tán.

DROMEDÁR ÚR Asszonyság!

ANYUCI Uraság, potrohos, púpos furaság!

DROMEDÁR ÚR Nem is vagyok púpos! Asszonyság, én házasodni akarok.

ANYUCI Nekem meg van egy lányom. Csakhogy maga szegény is, öreg is. Nincs is rendes otthona, se vagyona, de még valamirevaló ruhája sincs.

DROMEDÁR ÚR Maga engem összekever valakivel, jó asszony! Többszörös milliomos vagyok. (*Pénzkötegeket lobogtat.*) Lakásom, vagyonom, ruházatom mind-mind luxus.

ANYUCI Milyen szus?

DROMEDÁR ÚR Luk.

ANYUCI Tud-e róla, lüke bika, ha *magának* szuszog a lányom luka, maga lesz a bikák legboldogabbika? Meg sem érdemel ekkora kincset!

DROMEDÁR ÚR

Mi haszna, mi haszna?
Nem lesz szebb a végső rózsza
úgyse, mint az első rózsza.
Köddé válik, mint a harmat,
a hús és a vér hatalma.

Na, ne gatyázzon, asszonyság: adja, vagy nem adja a lányát?

ANYUCI Attól függ, mennyi pénzt kapok érte.

Mielőtt a lányom cicijét kezdenéd kicibálni,
Légy szíves egy iciri-picirit licitálni.

DROMEDÁR ÚR

Kap egy véka aranyat,
százezret ér egy darab.
Ezüstöt is egy vékát,
most tojták a kisbékák,
apróból is egy zsákkal –
többet ugye nem szájal?

ANYUCI De bizony kérek még egy kan szamarat is, hogy kedvemre szamaragolhassak a tengerparton, ha úgy tartja kedvem.

DROMEDÁR ÚR Még egy szamar is, az már sok lenne a jóból. Nem tehetem, asszonyság. Tán még tengerpartot is mellékeljek hozzá?

ANYUCI Ne sajnálja a pénzét! Aki cicizni akar, ne cicózzon. Az én Margarétám süldő lány, maga meg egy vén trotty. November, december, rongy ember a vénember.

DROMEDÁR ÚR En vénember? Maga rusnya vén szipirtyó, maga, a fenekén sincs már foga!

ANYUCI Hóhányó cenk! Pernahajder! Pirholagos nézésű kurvapepecér!

DROMEDÁR ÚR Űsse kő, nem cicózok. Megkapja a kan szamarat. Hol a lánya?

ANYUCI Otthon ücsörög egy szál kombinéban, és *A tiszta ész kritikáját* olvassa. Egyedül van, a szobájában megtalálja az úr.

DROMEDÁR ÚR Ejha, ettől melegem lett.

ANYUCI Hajh, nagy gond is a leánygyermek.

DROMEDÁR ÚR Bárcsak láthatnám már!

ANYUCI Előbb hoci a zsozsót.

DROMEDÁR ÚR Ha a lánya enyém lesz, én őt degeszre, dagadtra, dugig és tövig, húsig és csontig... ami belefér!

ANYUCI Jaj, megfulladok! Kot-kot-kot. Repülőst, piócat, köpölyt, priznicet ide. Szent Nenyúljhozzámra mondom: ezt nem élem túl!

DROMEDÁR ÚR Mi lelte, asszonyság?

ANYUCI Téli éjszakákon a falusi hold nagy pofonokat ad a tyúkoknak. Akkora pofonokat, hogy zeng belé az utca. Tiszta röhej! Senki nem érti, miért vannak ezek a pofonok. Csak az Isten érti – meg a tyúkok... Hoci a suskát! Ha megkapom a pénzt, Margaréta azt teszi, amit mondok neki.

DROMEDÁR ÚR Akkor megegyeztünk?

ANYUCI Meg.

DROMEDÁR ÚR Mert ha nem egyeztünk volna meg, itt a füttykös, aztán tudja, mi vár magára... Aki azt meri mondani nekem, hogy *nem*, azt letaszítom a pokol legfenekére, ahová már annyi embert leküldtem. Ez a füttykös, amit itt lát, sok embert megölt már, burkusokat, batávokat, cselákokat... A könnyelömnél megvan a részletes leltár. Nehogy maga is rákerüljön! Jó ideje már, hogy nem dolgoztatom a füttykóst, és könnyen megugorhat a kezemben. Hát csak vigyázzon!

ANYUCI Jaj, mit tettem! Eladtam a lányom!

DROMEDÁR ÚR Fél?

ANYUCI *(reszketve)* Jaj!

DROMEDÁR ÚR Mondja utánam: félek.

ANYUCI Félek.

DROMEDÁR ÚR Mondja utánam: Dromedár úr már engem is ráncba szedett.

ANYUCI Dromedár úr már engem is ráncba szedett.

DROMEDÁR ÚR Ahogy ráncba szedem majd a lányát is. Aztán mondja csak...

ANYUCI

Mint két narancs, rezeg neki
elől a két dudor didi,
a popója oly gömbölyded,
hogy megőrül tőle kelmed,
hát még a kis pintyókéje...

DROMEDÁR ÚR Az teszi be nekem a kiskaput...

ANYUCI Hát még a kis pintyókéje, az lesz csak a férje kéje!

DROMEDÁR ÚR Meg én, megházasodom, ha csakugyan olyan az a lány, amilyennek lefestette itt nekem az asszonyság.

(Énekel.)

Lány, a szoknyád fölemelem!
Öreg ujjam régi álma,
hogy hasikád völgyét járva
rózsabimbód megtalálja.
Buenos días, encantado, muchas gracias!

ANYUCI Maga beszél spanyolul?

DROMEDÁR ÚR Nem, de ifjúkoromban jártam Spanyolországban és Itáliában. Csimpánzokat idomítottam a *Pantaleone Cirkuszban*. De magának semmi köze az én életemhez. Maga csak reszkeszen. Mindenki reszkeszen, ha a szemem elé kerül, brumburubrumbrumm!

ANYUCI Már reszketek is.

DROMEDÁR ÚR Hívja be a lányát.

ANYUCI Kislányom!!!

MARGARÉTA

Mi kell, mama?
Ha nem kapok férjet,
megbolondulok,
férj kell, még ha
csak egy kis tulok,
vagy egy nagy számár,
gorilla akár,
vagy földrajztanár,
amire nekem kell,
akár kutya, akár eb,
nekem ugyan egyre megy.

DROMEDÁR ÚR

Elöl kerek, hátul kerek,
ennivaló örömhegyek.

ANYUCI Férjhez mennél?

MARGARÉTA Férjhez hát.

ANYUCI Húzd fentebb a szoknyádat, hadd látsszon a combod! (*Dromedár úr felé fordul.*)
Megnősülne?

DROMEDÁR ÚR Naná, hogy meg! (*Majd kiesik a szeme.*) Combjai mint riadt halak...

ANYUCI (*Sírva.*) Ugye nagyon dédelgeti? Jaj, kislányom, szegény gyerekek!

DROMEDÁR ÚR

Hú, de jó bőr,
bőrén nincs szőr!
Szőrén-szálán
zsenge bárány:
istenemre,
de meghágnám!

Mi a neved, mondd csak?

MARGARÉTA –

Margaréta, bátya,
ilyen névvel élni
jöttem a világra,
keblemen virít
margaréta virága.

DROMEDÁR ÚR Add nekem azt a virágot!

MARGARÉTA

Liba, liba, libabőr,
nem leszek az öné, sir.
Bár testem vággyal tele van,
de nem kaphat meg bármely kan.

DROMEDÁR ÚR Gyönyörű vagy, Margaréta. Szerelmes lettem beléd. Feleségül akarlak venni, boldoggá akarlak tenni. Szeretsz engem, Margaréta?

MARGARÉTA

Szeretem, mint macskát a kutya.
Ha csak meglátom, megüt a guta.
Belém esett, mint ló a gödörbe?
Magáért könnyezem a felmosóvödörbe...
Ha pék volnék, kenyerebe mérget sütnék,

ha kovács volnék, pörölyömmel fejére ütnék,
ha méh volnék, fullánkot adnék magának eleségül,
ha szamár volnék, magához mennék feleségül.

DROMEDÁR ÚR Margaréta: marharépa... Lárifári! Anyád már áldását adta a frigyünkre.

MARGARÉTA (*keservesen zokogva*) Iá! Iá! Iá! Iá!

ANYUCI (*halkan*) Uramisten, kihez adom a lányomat... (*Dromedár úrnak.*) Akkor hát...!

DROMEDÁR ÚR Kap egy véka aranyat, százezret ér egy darab, ezért enyém lesz a lánya, és még hálás is lehet, úgys olyan satnyácska.

ANYUCI Satnyácska az öreganyja térde kalácsa! Margaréta húszéves, és szép, mint a hajnal. Kicsattan az egészségtől. És dolgoz. Maga dagasztja a kenyeret, maga varrja a szoknyáit.

DROMEDÁR ÚR Azt mondtam, satnyácska, és pontkum. De nem baj, mert én éppen a satnyácskákat szeretem. Hívja a papot!

(Anyuci jajveszékelve kimegy. Dromedár úr Margarétához lép, és együtt indulnak a templomba. Megkonduznak a harangok.)

KÖLTŐ Tetszik látni? Micsoda erőlködés! Micsoda erőlködése a szamárnak, hogy rózsá lehessen! Egyedem-begyedem, vén kecske: minek annak menyecske... Januárból február lesz, sok emberből nagy szamár lesz... Sárgarépa, petrezselyem – a vénasszony: veszedelem... A hold fehér sas. A hold lókoponya, a levegő fekete alma. A hold a szegénynek kenyér, a gazdagnak meg fehér selyemmel bevont ülőke az árnyékszéken. De sem Dromedár úr, sem Margaréta nem látja a holdat. Ha a színigazgató úr akarná, Dromedár úr még a vízi sellőket is megláthatná. Margaréta pedig zúzmarával hinthetné be a haját a harmadik felvonásban, ahol az ártatlanokra nagy, fehér hópihék hullanak. De a színigazgató úr fél a költészettől. A szereplőket rozsdás vasszekrényben tartja, hogy csak csámpás lábú, krumpliorrú kékharisnyák meg azok a felfuvalkodott golyhók láthassák őket, akik esténként fallabdázni járnak, és döllyösen azt dünnyögitik: „Én adom az egyiket, a fal adja a másikat...” Mert Dromedár úr nem ilyen, és Margaréta sem ilyen...

SZÍNIGAZGATÓ Ki beszél itt ilyen bődületes marhaságokat?

KÖLTŐ Csak azt mondom, hogy most esküsznek.

SZÍNIGAZGATÓ Legyen szíves, ne avatkozzon bele mindenbe, maga balfácán. Ha nekem volna képzelőtehetségem, hétszentség, hogy már réges-rég kiteszem a szűrét. Pofáját, ha be nem fogja, rúgom seggbe, vágom kupán – azon nyomba', vagy két percel előadás után.

DROMEDÁR ÚR Jaj, Margaréta!

MARGARÉTA Sokat ittál?

DROMEDÁR ÚR Azt szeretném, ha egy hordó bor lehetnék, és saját magamat ihatnám meg, a pocakom meg egy nagy-nagy sütemény, óriási mazsolás kuglóf volna. Iszom, eszem, hadd nőjön a begyem... Margaréta, énekelj nekem valamit.

MARGARÉTA Már kezdem is. (*Énekel.*)

Mélyen lent a folyó mormol.
Felleg és levél a fodra.
Indás tökvirág a hajnalt
arany koszorúba fonja.
Ó, rejtőző medrű bánat,
bánata a hajnaloknak!

Mit énekeljek még? Az apácák toborzóját vagy a repedsarkúak indulóját? Jaj, uram-kincsem! Én félek! Mit fogsz csinálni velem?

DROMEDÁR ÚR Majd úgy teszek, hogy *múúúúúú*.

MARGARÉTA Jaj, meghalok félelmemben. Éjfélkor mit teszel velem?

DROMEDÁR ÚR Majd úgy teszek, hogy *záááááá*.

MARGARÉTA Jaj, meghalok félelmemben. Hajnalban mit teszel velem?

DROMEDÁR ÚR Majd úgy teszek, hogy *píííííí*.

MARGARÉTA –

Akkor bizony meglátod majd, uram-kincsem,
hogy szárnyra kap s röptülni kezd kicsi pintyem.

(Megölelik egymást.)

DROMEDÁR ÚR Jaj, drága Margarétám!

MARGARÉTA Megint sokat ittál? Mért nem dőlsz le egy kicsit szunyókálni?

DROMEDÁR ÚR Nem bánom, lefekszem. Hátha attól felébred a vörösbegyem.

MARGARÉTA Úgy, úgy. Legyen édes álmod!

(Dromedár úr horkol. Bejön Pál, János, Józsi, Jenő vagy Ágoston, és összelelkezik Margarétával; hatalmas cuppanós csókot hallani.)

DROMEDÁR ÚR *(felébred)* Mi történt itt, Margaréta?

MARGARÉTA Jaj, jaj, jaj! Hát nem látod, milyen kerek a hold? Hidegen szikrázik, mint egy fagyos tekintet. Nini, egy hal úszik benne! Ez itt az árnyékom. Árnyék, hess.

DROMEDÁR ÚR Hess, árnyék.

MARGARÉTA Ugye milyen fárasztó a hold, uram-kincsem? Mért nem dőlsz le egy kicsit szunyókálni?

DROMEDÁR ÚR Lepihenek egy picit én, hátha attól megéled a gerlicém.

MARGARÉTA Úgy, úgy. Aludj, kis férjcském.

(Bejön a Költő, elkezd csókolni Margarétát.)

MARGARÉTA

Szél támad és emelkednek
karjai a holdas holdnak:
tömör kis melleim tisztán
s buján előtolakodnak.

KÖLTŐ

Ha nincs is szél,
mit bánjuk mi!
Csókolj, szívem!
Ölelj, szívem!

DROMEDÁR ÚR *(felébred)* Mi ez itt, Margaréta?

MARGARÉTA Nagyon rossz itt a világítás, nem is láthatod jól. Ez a... ez a... csipkeszegély-verő szerkezet. Nem hallod, hogy csattog?

(Csókcuppogás hallatszik.)

DROMEDÁR ÚR Mintha egy kicsit túlságosan is csattogna.

MARGARÉTA Tűnj el, szerkezet. Férjcském, gyöngyöm, mért nem dőlsz le egy órácskát szunyókálni?

DROMEDÁR ÚR Lepihenek egy kicsit, katángom, hátha attól húsosabb lesz a husángom.

(A másik oldalról bejön a Beteg, és Margaréta vele is csókolózik.)

DROMEDÁR ÚR Itt valami bűzlik. Mi ez?

MARGARÉTA Tudod, most kezdődik a naplemente.

(Hangos szellentés hallatszik.)

DROMEDÁR ÚR Brrrr. Mi ez? Te voltál?

MARGARÉTA Ne nyugtalankodj. Csak a békák brekegnek a tóban.

DROMEDÁR ÚR Brekegnek, nem brekegnek, én ennek véget vetek, de egyszer és mindenkorra. Pfu!

MARGARÉTA Miért kell ezért úgy kiabálni? A cirkuszi oroszánok üvöltöznek, a meggyalázott férjek kórusa bömböl az utcán.

DROMEDÁR ÚR Miért vannak nyitva az erkélyajtók?

MARGARÉTA Amíg te szunyókáltál, férjcském, akkora szél fújt, hogy kinyíltak.

DROMEDÁR ÚR Miért van öt létra támasztva az erkélyhez?

MARGARÉTA Anyám hazájában ez a szokás.

DROMEDÁR ÚR És kié az az öt kalap az erkélyek alatt?

MARGARÉTA A szél fújta le a kocsmából hazadülöngélő részeket fejről.

ANYUCI Margarétaaaa! Itt az orvos.

MARGARÉTA Jaj! Az orvos. Jaj, jaj, jaj, jaj, a hasikám!

ANYUCI Gonosz ember, hitvány kutya. Mindez miattad van, Dromedár. Most aztán ide minden pénzedet.

MARGARÉTA Az utolsó vasig. Jaj, jaj, jaj!

(Kimennek.)

SZÍNIGAZGATÓ Dromedár!

DROMEDÁR ÚR Mi az már megint?

SZÍNIGAZGATÓ Jöjjön azonnal, Margaréta beteg.

DROMEDÁR ÚR Mi baja?

SZÍNIGAZGATÓ Szül.

DROMEDÁR ÚR Szüüüüüül?

SZÍNIGAZGATÓ Öt gyereke lett.

DROMEDÁR ÚR Megállj, Margaréta! Ezért megfizetsz. Gonosz néember. Pedig mennyi pénzembe kerültél! Irgum-burgum, bimm, bamm, bumm.

(Margaréta a színpalán mögött kiabál.)

DROMEDÁR ÚR Ki a gyerekek apja?

ANYUCI Te vagy, te vagy, te vagy.

DROMEDÁR ÚR De hát én... *(Rá húz egyet Anyucira.)* Ki a gyerekek apja?

ANYUCI Te vagy, te vagy, te vagy.

(Újabb ütés. Bent Margaréta szülés közben sikoltozik.)

SZÍNIGAZGATÓ Most születik a hatodik.

DROMEDÁR ÚR Ki az apja a hatodiknak?

ANYUCI Te vagy. *(Ütés.)*

DROMEDÁR ÚR Ki az apja?

ANYUCI Te vagy, csakis te. *(Ütés.)* Te vagy, te vagy, te vagy, te vagy. *(Ájultan hull a paravánra.)*

DROMEDÁR ÚR Elnyúltál, gaz vénasszony, mint a döglött légy. Most majd megtudom, ki az apjuk ezeknek a kölköknek. Lesz nemulass, lesz nyakleves. *(Indul kifelé.)*

ANYUCI *(Felemeli a fejét.)* Te vagy, te vagy, te vagy, te vagy. Beee-ee-ee! *(Kiölti a nyelvét.)*

DROMEDÁR *(Visszafordul, és jó nagyot húz Anyucira.)* Pukkadj meg!

ANYUCI *(Hatalmas durranással, akár egy léggömb, szétpukkan. Sűrű fekete füst támad a helyén.)*

DROMEDÁR ÚR Na, ezt elvitte az ördög! A holtak háza a holdban táru. A vizek ajtajához a legkisebb kéz sem érhet. *(Kimegy, és visszajön Margarétával.)* Most azt kellene mondanom neked: „Nesze... nesze... te utolsó...”, és közben el kéne, hogy verjelek, mint a kétfenekű dob. De nem visz rá a lélek. Pénzen vettelek, mint valami igazbarmot. Megérdemeltem, hogy felszarvazz.

Öledben vad gyökerek viaskodnak,
az ajkad elmosódott pirkadat,
s nyoszolyád langyos rózsái alatt
jajgatva várnak sorukra a holtak.

MARGARÉTA Bocsáss meg!

SZÍNIGAZGATÓ *(Kidugja fejét a paraván mögül.)* Na, ebből elég! Hazugság, szemszedett hazugság! A velejéig züllött, alávaló Dromedártól, aki pénzen vett magának feleséget, Margaréta soha nem kérhet bocsánatot. Inkább meg kellene, hogy fojtsa, vagy böllérekést kéne vágnia a rusnya potrohába, nem bocsánatot kéni tőle!

(Mefogja a bábukat, és felmutatja a közönségnek.)

Volt egyszer egy bábdirektor,

íratott egy bábjátékot,
megrendezte, eljátszatta –
a szereplők átírkálták,
galád módon elrontották:
bolond, aki meghallgatta.
Láthatták most kicsik, nagyok,
hogy a főbolond én vagyok...

KÖLTŐ *(Félénken elősettenkedik.)* Igazgató úr, elmondhatom az epilógust?

SZÍNIGAZGATÓ Bánom is én...

KÖLTŐ Hölgyek, urak, kofák, katonák, diákok, léhűtők! Valaha ilyen és ehhez hasonló komédiákon mulattak és épültek a csűrőkben, pajtákban, elhagyott istállókban, fogadók udvarán, vásártereken egybegyűlt emberek. Lovak, csikók, borjak, tehenek, ökrök, szamarak, öszvérek közelében pergett a jó ízű, eleven szó az ódon falusi bohózat kedves bábfiguráinak ajkáról, s közben elbűvölően ártatlan trágárságok is elcsattantak. Soha ne a formát, hanem a formák velejét kérjük számon a színházon. Most olyan korban élünk, amikor a gonoszság, a tévedések, a kusza, lötytös érzelmek az otthonok legmélyére is behatolnak. Töltse meg hát a teátrumot a kalászkok friss illata, s e bájos népi malackodással is küzdjünk a nagyképű semmitmondásra és gyomorforgató közönségességre ítélt posztmodern színház ellen, melynek homlokzatára már nem az a szó illik: KÖLTÉSZET, hanem az, hogy SZÓMÉSZÁRSZÉK, vagy inkább az, hogy TÉBOLYDA. Üdvözljük bábszínházunkban Dromedár urat, az andalúz Don Cristóbal unokaöccsét, a párizsi Monsieur Guignol fivéréét és a bergamói Arlecchino nagybátyját – Dromedár urat, akiben a színjátszás legősibb lényege él tovább... Szívetekben éles, tiszta fuvolafutamként csendüljön meg Federico García Lorca gyönyörűséges neve, hisz' játékunkat rá emlékezve, az ő tiszteletére adtuk elő.

Az ő nyitottszeműen éber és igaz verseiben és drámáiban a szépség és a borzalom, a kimondhatatlan és a visszataszító a legizőbb öröm közepette él együtt és csap össze.

Nem ismerte őt senki. Nem. De mi daloljuk.
Derítjük glóriába arcéle gráciáját.
Tudása érettségét dalunkkal dicsőítjük,
mert ábrándja halál volt, a halál szájaíze,
s vitéztlő vígságára köddel vonult a bánat.

Soká születik párja – tán sohse jön világra
ily andalúz, ily tiszta, kalandokban ily gazdag.
Elcsukló szavainkkal siratunk, délceg fenség –
a gyászos szél örökké reszket az olajfák közt.

Az előadásnak vége, menjetek békével – de mielőtt felcihelődtek, verdessétek össze szép ütemesen a tenyereiteket!

Függöny